VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 11 september 2018

Onderwerp: wijziging Waterverordeningen van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017 en van het hoogheemraadschap Rijnland

Kenmerk: 797383

Bijlagen:

1) **Ontwerpbesluit wijziging Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier;**
2) **Ontwerpbesluit wijziging Waterverordening Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017;**
3) **Ontwerpbesluit wijziging Waterverordening Rijnland.**

Een aantal trajecten van primaire c-keringen, die hun status verliezen, hebben nog een waterveiligheidsfunctie in het regionale watersysteem van Noord-Holland. Deze trajecten worden, op verzoek van de waterschappen, met passende norm toegevoegd aan het areaal regionale keringen in de Waterverordeningen van de waterschappen. Het hoogheemraadschap Rijnland heeft daarnaast verzocht een gebiedsgerichte norm voor wateroverlast in de Inlaagpolder vast te leggen in de Waterverordening.

1. Inleiding

Regionale keringen
Nederland wordt beschermd tegen overstromingen door een stelsel van waterkeringen en duinen. Dit stelsel is genormeerd en wordt met regelmaat getoetst om te bekijken of de norm wel behaald wordt en zo nodig wordt de waterkering verbeterd. In de loop der jaren is het aantal mensen en de economische waarde in de binnendijkse gebieden sterk toegenomen. Tegelijkertijd bereiden wij ons voor op veranderingen in de toekomst zoals klimaatverandering en kunnen door nieuwe kennis en inzichten de gevolgen van overstroming veel beter worden berekend. Vertaling van breed uitgevoerd onderzoek heeft geleid tot herziening van het nationale waterveiligheidsbeleid.
Een van de herzieningen betreft een nieuw stelsel van normen voor de primaire waterkeringen, keringen die beschermen tegen overstroming vanuit het buitenwater als bijvoorbeeld de Noordzee, het IJsselmeer en grote rivieren en kanalen. In het nieuwe normenstelsel wordt gekeken naar de kans dat zich een overstroming voordoet, maar ook naar de gevolgen in de vorm van dodelijke slachtoffers en economische schade, een z.g. risicobenadering.

Deze stelselwijziging, in combinatie met een zwaardere beveiliging van o.a. IJmuiden en van de primaire waterkering ten noorden van de Lek, brengt met zich mee dat een aantal van de z.g.

primaire C-keringen hun status als primaire kering verliest, d.w.z. anders gewaardeerd worden. Dit type kering is vaak een oude zeedijk, die nu droog ligt en bieden indirect bescherming tegen een overstroming uit gevaarlijk buitenwater. Het verlies van hun status betekent dat zij juridisch gezien geen functie meer hebben voor de waterveiligheid in het primaire systeem. Deze wijziging wordt per 1 januari 2019 van kracht (Wijziging Waterwet 2017).
Naast de primaire waterkeringen zijn er ook waterkeringen die bescherming bieden tegen overstromingen vanuit het regionale watersysteem, de z.g. regionale waterkeringen. Voor dit stelsel van keringen zijn de provincies kaderstellend. De kaderstelling brengt met zich mee dat Provinciale Staten besluiten over de vereiste norm. Deze norm wordt opgenomen in een Waterverordening per waterschap.

In het kader van dit statusverlies is onderzocht of deze voormalige primaire C-keringen nog een functie voor het regionale watersysteem hebben en zo ja of ze onderdeel moeten gaan uit maken van de Waterverordening per waterschap (z.g. genormeerde regionale keringen, onderverdeeld in vijf klassen, gebaseerd op de te verwachten schade). Het gaat hierbij om de primaire C-keringen aan weerszijden van het Noordzeekanaal en langs het Wieringermeer. Gekeken is of deze keringen (of onderdelen daarvan) een functie hebben bij doorbraak in het regionale boezemsysteem. Op basis van overstromingsmodellen en een schatting van de gevolgschade hebben de waterschappen een advies uitgebracht over de status en de gewenste normering. Een aantal trajecten van de afgewaardeerde C-keringen heeft nog een waterveiligheidsfunctie bij doorbraak in het regionale boezemsysteem. Vanwege deze functie hebben de waterschappen gevraagd de trajecten in de Waterverordeningen op te nemen met bijbehorende normering.

Wateroverlast
In de waterverordening zijn normen opgenomen die voor de verschillende vormen van landgebruik de gemiddeld toelaatbaar geachte kans op overstroming uitdrukken. Deze normen zijn gerelateerd aan de economische waarde van landgebruik en de te verwachten schade bij overstroming.
De norm bakent de zorgplicht af die de waterbeheerder heeft op het vlak van het voorkomen dan wel beperken van ontoelaatbare wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van neerslag.
Op dit moment voldoet meer dan 95 % van het beheergebied van Rijnland aan de in de verordening opgenomen normen. Om de restopgave te realiseren zijn vaak maatregelen nodig in een veel groter watersysteemgebied en in een aantal gevallen staan de hoge kosten van de maatregelen om aan de normen te voldoen in geen verhouding tot de mogelijke schade die hiermee kan worden voorkomen. Dit komt voor in stedelijke gebieden, (glas)tuinbouwgebieden en in veenweidegebieden.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Opname van bovengenoemde keringen als ‘regionale kering’ in de Waterverordeningen zorgt voor een gedeelde verantwoordelijkheid voor het op orde zijn van de kering: Provinciale Staten stellen de kaders stellen en de waterschappen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering (normeren, toetsen, aanpassen etc.).
Naast vastlegging van de normering in de Waterverordening van het waterschap door Provinciale Staten wordt aan de kaderstelling op de volgende manier invulling gegeven. De regionale

waterkeringen zijn genormeerd op basis van een IPO-klasse indeling, klasse I t/m V, gebaseerd op de te verwachten schade. 1x Per twaalf jaar toetsen de waterschappen de keringen aan de norm en gebruiken hierbij leidraden en handreikingen die door de provincies voorgeschreven worden. Op dit moment loopt de toetsronde 2012-2024. Keringen, die in de vorige ronde toetsronde als onvoldoende zijn beoordeeld, zijn nu bijna allemaal verbeterd.

De verwachting is dat uiterlijk in 2050 de waterkering IJmuiden, de primaire kering ten noorden van de Lek en de primaire waterkering langs het IJmeer en het Gooimeer aan de nieuwe, zwaardere norm voldoen. Zolang deze waterkeringen niet voldoen aan de norm zullen de Noord-Hollandse waterschappen de aanwezige profielen handhaven met gebruikmaking van hun juridisch instrumentarium. Nadat de “buitendeuren op orde zijn”, uiterlijk in 2050, zal de situatie van de afgewaardeerde primaire C-kering opnieuw worden bezien.
Deze handhaving betekent in de meeste gevallen een plus op de vereiste regionale norm, een plus die er voor zorgt dat, wanneer bijvoorbeeld de waterkering IJmuiden in de tussentijd bezwijkt, de schade beperkt wordt.

Voor het watergebiedsplan Spaarnwoude is onderzocht hoe de aanpak van de wateroverlast in de Inlaagpolder op een doelmatige en gebiedsgerichte manier kan worden aangepakt. Waar mogelijk heeft Rijnland al watersysteemmaatregelen genomen om de knelpunten met betrekking tot wateroverlast in deze polder te verminderen. In een gebiedsproces heeft met de belanghebbenden en de eigenaar van het gebied, de Haven van Amsterdam, afstemming plaats gevonden over een gebiedsspecifieke norm als maatwerkoplossing voor de resterende wateroverlastopgave. Het behoud van het grasland, niet als open water maar als grasland was een belangrijk argument. Daarbij werd aangegeven dat het gebied altijd al als nat werd ervaren en dat het gebruik van het grasland hierop aangepast wordt. Daarom wordt een gebiedsgerichte norm voor dit gebied opgenomen in bijlage 4 van deze verordening. Voor peilvak de Inlaagpolder (GH-090.00) wordt de generieke norm van 1/10 jaar voorgrasland aangepast naar een gebiedsnorm van 1/7 jaar. Het Hoogheemraadschap Rijnland heeft de provincie verzocht om deze gebiedsgerichte norm voor wateroverlast in de Inlaagpolder op te nemen in de Waterverordening Rijnland.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie.

Eventuele kosten, die dit besluit met zich mee brengt , komen in de eerste plaats ten laste van het Rijk. Het Rijk heeft toegezegd middelen ter beschikking te stellen voor die keringen die een regionale norm krijgen, maar nu niet aan de norm voldoen. Andere kosten komen ten laste van de waterschappen.

Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen. Dit is bekend gemaakt via advertenties in huis-aan-huis bladen, die het hele gebied bestrijken. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Dit valt te begrijpen, omdat bijvoorbeeld de aanwezige profielen langs het Noordzeekanaal worden gehandhaafd totdat de primaire keringen voldoen aan hun norm en er dus inhoudelijk/feitelijk niets aan de huidige situatie verandert.

4. Proces en Procedure

Per 1 januari 2019 zijn de “nieuwe” regionale keringen opgenomen in de Waterverordeningen per waterschap en is in de Waterverordening Rijnland de gebiedsgerichte norm voor wateroverlast in de Inlaagpolder opgenomen.

5. **Voorstel**

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgaande 3 ontwerpbesluiten.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris